

** *		
20:16	19:06	י-ם
20:24	19:24	ת"א
20:25	19:25	חיפה
20:22	19:23	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

החוצה מלובלין | פדיון שבויים בשמחה

החוצה מלובלין הוא בעל ההילולא של תשעה באב. נביא סיפור עם מסר אקטואלי: הביאו שבויים יהודים ללובלין והם סבלו יסורים. לא כתוב בפירוש בסיפור, אבל כנראה דרשו בשביל לפדות אותם סכום גדול שלא היה לתת. רבי דוד מלעלוב בכה נורא על הגורל של השבויים ומיהר אל החוצה לבקש עליהם רחמים. החוצה אמר לו – ככה לא תעזור להם שום דבר, עם הבכי שלך לא תוכל להושיע אותם. בשביל לעזור להם צריך להיות שמח. אם מישוהו טובע בנהר, נקלע למערבולת, אם מי שרוצה להציל אותו מתקרב אליו יותר מדי ומחזיק בו – הוא טובע איתו יחד. כדי להציל את הטובע צריך קצת לשמור מרחק, להיות לא לגמרי במקום שלו. הכוונה כאן שכמה שהמצב עצוב, צריך להיות בשמחה – מה שתלוי בשמירה על ריחוק מסוים – ורק אם אתה שמח אתה יכול לעזור לו, אתה יכול להציל אותו.

זהו סיפור מאד אקטואלי, איך עוזרים לחטופים. (י"א מנחם אב פ"ד)

בשביל לעזור להם צריך להיות שמח

אוצר הפרשה

"ישראל" – "יש ששים רבוא אותיות לתורה"

הר"ת של "שמע" הם "שאו מרום עיניכם". מה הר"ת של "ישראל"? אחד מפירושי "שמע ישראל" הוא שצריך לשמוע – דערהער, הרגשה הכי פנימית בלב – את המהות של ישראל, "שמע ישראל", והקשר בין ישראל ואורייתא וקוב"ה, איך ש"כולא חד", "שמע ישראל" הוי". מה הר"ת של ישראל שכתוב בספר מגלה עמוקות? כל פעם שאומרים ישראל, שם העצם שלנו, המלה שחותמת את כל התורה – "לעיני כל ישראל" – מה הכוונה? "יש ששים רבוא אותיות לתורה".

לכל יהודי יש את התורה, החלק המיוחד שלו. האות היא כמו חלון, דרכה הוא מסתכל ורואה את כל התורה כולה. "אורייתא וקוב"ה כולא חד" וגם "ישראל וקוב"ה כולא חד" – עד שיש שרש יותר גבוה לישראל מאשר לתורה, כמו שכתוב "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר [כולל התורה הקדומה]". בכל אופן, כשרוצים לשמוע את השרש של ישראל צריך להתבונן בקשר שיש בין ישראל לתורה, בכך ש"יש ששים רבוא אותיות לתורה" וכל אות היא שרש נשמה.

(אדר"ח תמוז ע"ו)

אוצר קצר

בית השלישי מכח מיעוט עצמנו

משיח נולד בתשעה באב. בית המקדש השלישי והנצחי יבנה – ירד מן השמים – בחדש אב. כך אמרו חז"ל: הקדוש ברוך הוא שנקרא אריה – "אריה שאג מי לא יירא" – יבא במזל אריה (המזל של חדש אב) ויבנה אריאל (בית המקדש שנקרא אריאל על שם האריה של אש שיוורד מן השמים על גבי המזבח לאכול את הקרבנות בזמן שישראל עושים רצונו של מקום). שני בתי המקדש הראשונים נחרבו מפני שנבנו בידי בני אדם, כלומר שהורגש בהם כח האדם ולא כחו הבלעדי של הקדוש ברוך הוא. מה שאין כן בית המקדש השלישי – שיבנה במהרה בימינו במזל אריה, על ידי האריה של הקדושה, הקדוש ברוך הוא – יהיה בנין נצחי לעולם ועד. והוא הוא ענין לידת משיח בתשעה באב, דהיינו לידת התודעה בעם ישראל שהגאולה האמיתית והשלמה תצמח לא מכחנו אנו אלא דווקא מתוך הרגשת חורבן ה"אני" שלי, ה"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה". הרי אין אני (הקב"ה) והוא (האדם המרגיש את עצמו יש ודבר נפרד בפני עצמו) יכולים לדור בכפיפה אחת. תכלית ענין בנין המקדש הוא השראת השכינה בישראל – "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – דבר שיתכן אך ורק אם אנחנו ממעטים את עצמנו לגמרי – "משנכנס אב ממעטין", "כי אתם המעט מכל העמים" שממעטים את עצמכם, ושעל כן ה', אבינו שבשמים, אוהב אותנו וחושק בנו, מביא לנו את המשיח ובונה לנו את בית המקדש, דירתו יתברך בתחתונים.

(ב' מנחם-אב ס"ט)

אוצר התבונה

אב-רב-מלך-חתן

התפלות שלנו עולות לה' דרך נשמות אבותינו הקדושים, אברהם יצחק ויעקב. "האבות הן הן המרכבה" להעלות את תפלותינו לשמים. וככה נפתחה תפלת העמידה (תפלת האצילות): "ברוך אתה הוי' אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב".

אנו פונים לה' "אלהינו" כ"אלהי אבותינו". כשאדם מתפלל הוא כמו בן המתחנך לאביו למלא כל מחסורו. ה' הוא אבינו שבשמים. האבות הם הממוצע המחבר אותנו, הבנים, לאבינו שבשמים. גם משה רבינו, כאשר התפלל לה' לסלוח לנו על חטאותינו, בקש זאת בזכות אבות.

כשם

שהתפלות

עולות לה'

דרך האבות,

כך התורה

עולה לה'

דרך נשמת

משה רבינו,

נותן התורה

לישראל

התפלה היא "עבודה שבלב". עיקרי מדות הלב – חסד גבורה תפארת (בפנימיות: אהבה יראה רחמים) – הם שרשי נשמות שלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב. נמצא שאנחנו מתפללים לה' מתוך האבות שבנו (מדות חג"ת שבלבנו) דרך האבות שמעלינו אל אבי האבות, אבינו שבשמים הקדוש ברוך הוא.

והנה, כשם שהתפלות עולות לה' דרך האבות, כך התורה עולה לה' דרך נשמת משה רבינו, נותן התורה לישראל. "זכרו תורת משה עבדי" – זכרון דברי תורה הוא מכח ההתקשרות לנשמת משה רבינו.

וכך, קבלת תפלותינו היא מכח ההתקשרות לנשמות אבותינו הקדושים, אברהם יצחק ויעקב.

והנה, בלמוד התורה אנו כמו תלמיד היושב לפני רבו. בתפלה אנו 'מציירים' את ה' כאב. בתורה אנו 'מציירים' את ה' כרב. החיבור בין שני ה'ציורים' של ה', בין אב לרב, נעשה על ידי "מעשה הצדקה" (העמוד השלישי בשלשת העמודים עליהם העולם עומד – תורה, עבודה-תפלה, גמילות חסדים). והרמז: כדי להגיע מאב

(3) לרב (202) יש להוסיף 199, בגימטריא צדקה. "אני בצדק אחזה פניך" – יש לתת צדקה לפני התפלה, כדי לזכות לפתיחת הלב בתפלה (שהיא "עבודה שבלב", כנ"ל). אך גם צריך לתת צדקה בדרך מבית הכנסת לבית המדרש, מעבודת התפלה ללימוד התורה, מה' כאב לה' כרב, כנ"ל (בהלכה, כבוד רבו המובהק קודם לכבוד אביו).

והנה, כל מצות התורה הן "מצות המלך". הלימוד הוא מפי הרב, אבל כאשר הלימוד הוא לשמה, היינו "לומד על מנת לעשות", הרב נעשה מלך (סוד "קריית מלך רב", והוא על דרך "מאן מלכי רבנן"). המלך גוזר עלינו מצות, שאת הלכותיהן אנו לומדים עובר לעשייתן (לימוד על מנת לעשות).

אך בשעת קיום המצוה (מצות המלך) אנו עושים יחוד – "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם כל ישראל". בשעת היחוד, הזיווג שלנו עם ה', כביכול, ה' הוא החתן ואנחנו הכלה.

(י"ט מנחם-אב תשפ"ה)

אוצר קצר

עמידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות

למה משה רבינו כל כך רצה להכנס לארץ ישראל?

הפירוש הרווח הוא שרצה לקיים את המצוות המיוחדות של הארץ, שלא יכול לקיים אותן בחו"ל. אבל יש אומרים שהטעם הפנימי שלו היה הרצון שארץ ישראל תתפשט. היות שהוא מופשט הוא יכול לגרום לארץ להתפשט. אם אתה רוצה להתפשט בלי הגבלה, בלי גבולות, שאף אחד לא יכול לעמוד נגדך – כמו "אין דבר העומד בפני הרצון" – ובעצם לכבוש את כל העולם, צריך להיות מופשט. מופשט היינו, ביטול הזיקה לגשמיות, הזיקה לתענוגות בני-אדם וכיוצא.

(כ' טבת תשפ"ב)

אוצר האקטואליה

מהי ההצדקה לא לשרת בצבא?

כל ישיבה חסידיית צריכה להיות במודעות של "תורת חסד", ללמוד על מנת ללמד. כל בחור הכי צעיר, גם לפני שהוא מגיע לישיבה, צריך לדעת שהתורה היא "תורת חסד", וחז"ל אומרים שהפירוש הוא ללמוד על מנת ללמד. לפי הרמב"ם מצות תלמוד תורה היא ללמד, לא ללמוד. לשם כך נכנסים לישיבה, ואם יש הצדקה לא לשרת בצבא זו רק ההצדקה הזו – שאתה לומד על מנת ללמד. (ט"ו תמוז פ"ו)

אוצר הפתגם

הרבי אמר שימי בין המיצרים הם הימים הכי טובים ללמוד על המקדש, חושבים עליו, מתאבלים עליו ומתפללים שיבנה במהרה בימינו, ובאמת זהו הזמן הכי מסוגל שה' יוריד אותו באש מן השמים על ידי משיח צדקנו.

(שבת פינחס תשפ"ד)

זהו התפקיד של התורה וגם של בית המקדש, להאיר את הבלי-גבול בתוך הגבול (כמו "מקום ארון אינו מן המדה", מקום-אין-סופי בתוך מדות הארון הסופיות).

(מוצאי כ"ט בתמוז פ"ה)

בית המקדש הוא המקום המובהק של גילוי ה', מקום בו ניתן להזכיר את השם המפורש והמיוחד של ה', עליו נאמר "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך".

(י"א מנחם-אב פ"ג)

אם רוצים מלה אחת בשביל ה', המלה היחידה שאפשר לומר על ה' עצמו היא "טוב", שהוא עצם הטוב.

(ה' תמוז ע"ז)